

लोक सेवा आयोग
नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको खुला प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षा
२०७९/१९/१६

पत्र : द्वितीय
समय : ४ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : Economics

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क"

५० अङ्क

१. लागत फलनको परिचय दिनुहोस् । लामो अवधिमा विभिन्न परिमाण उत्पादन गर्ने फर्मको दीर्घकालीन औषत लागत रेखा र दीर्घकालीन सिमान्त लागत रेखा तयार गरी व्याख्या गर्नुहोस् । साथै, यिनीहरू बीचको अल्पकालीन र दीर्घकालीन अवस्थाको सम्बन्धलाई उदाहरणसहित विश्लेषण गर्नुहोस् ।
(Define the concept of cost function. Derive the Long run average cost (LAC) and Long run marginal cost curve (LMC) with different scale of plant of a firm that can produce in long run. Also analyze the relationship between short run and long run condition with appropriate examples.)
२+४+४=१०
२. श्रमको सिमान्त उत्पादकत्व भन्नाले के बुझिन्छ? उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् । नेपालको कृषि क्षेत्रमा श्रम शक्तिको स्थानान्तरणले के-कस्तो प्रभाव पारेको छ? समीक्षा गर्नुहोस् ।
(What is meant by marginal productivity of labour? Illustrate with example. What is the effect of labour migration in the agriculture sector of Nepal? Criticize.)
५+५=१०
३. विकासोन्मुख अर्थतन्त्रलाई तपाईं कसरी व्याख्या गर्नुहुन्छ? आर्थिक वृद्धि र आर्थिक विकासका बीचमा के भिन्नता छ? आर्थिक विकासको सन्दर्भमा नेपालका अल्पकालीन र दीर्घकालीन समस्याहरू के-के हुन्? यी समस्याहरू कसरी समाधान गर्न सकिन्छ? उदाहरणसहित विश्लेषण गर्नुहोस् ।
(How do you define the developing economy? What are the differences between economic growth and economic development? What are the short-term and long-term problems of economic development of Nepal? How can we solve these problems? Analyze with examples.)
२+२+३+३=१०
४. गरिबी र असमानतालाई कसरी परिभाषित गर्नुहुन्छ? नेपालमा गरिबी र असमानतालाई के-कसरी मापन गर्ने गरिन्छ? उपयुक्त उदाहरणसहित विस्तृतरूपमा व्याख्या गर्नुहोस् ।
(How do you define poverty and inequality? How are poverty and inequality measured in Nepal? Explain systematically with appropriate examples.)
३+७=१०
५. पन्ध्रौं आवधिक योजनामा प्रस्तावित सार्वजनिक वित्तको संरचना र खाका प्रस्तुत गर्नुहोस् । नेपालको अर्थतन्त्रमा केही वर्षयता देखिएका आर्थिक उतारचढाव तथा सम्भावित ऋणको दुष्प्रक्रको जालोमा पर्नसक्ने अवस्थालाई सम्बोधन गर्न लिनुपर्ने उपयुक्त नीतिगत, संरचनागत तथा प्रकृयागत सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । साथै नेपालका समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरूलाई दक्षिण एशियाका उपयुक्त अर्थतन्त्रसँग तुलनासमेत गर्नुहोस् ।
(Present the proposed structure and composition of the Public Finance in 15th Periodic Plan. Also recommend the appropriate policies, structures, tools/procedures to overcome from the recent economic fluctuation and possible debt trap situation in Nepal. Also compare Nepal's macroeconomic indicators with the appropriate South Asian economics.)
२+५+३=१०

खण्ड "ख"

५० अङ्क

६. कूल गार्हस्थ उत्पादनको गणना गर्ने विभिन्न विधिहरू उल्लेख गर्नुहोस् । नेपालमा सन् २०१९/२० देखि कूल गार्हस्थ उत्पादनको गणना गर्ने आधार परिमार्जन गरिएको छ । कूल गार्हस्थ उत्पादनको गणना आधार परिवर्तनको आवश्यकता, औचित्य एवं नियमितताको बारेमा जानकारी गराउँदै यसबाट प्राप्त हुने फाइदाको सम्बन्धमा आफ्नो धारणा राख्नुहोस् । ४+६=१०
(Describe the various methods of calculating Gross Domestic Product. In Nepal, the basis of calculation of GDP has been revised since 2019/20 AD. Mention the need, rationality and regularity of rebasing for calculating GDP. Give your opinion regarding the benefit of rebasing.)
७. समष्टिगत आर्थिक नीति भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ? आर्थिक स्थायित्वसहितको उच्च आर्थिक बृद्धिका लागि कस्ता प्रकारका समष्टिगत आर्थिक नीतिहरू अवलम्बन गर्नुपर्ला? उल्लेख गर्नुहोस् । ४+६=१०
(What do you understand by macroeconomic policy? What kinds of macroeconomic policies have to be adopted for achieving high economic growth with stability? Mention.)
८. अर्थतन्त्रको बृद्धि र सवलताका लागि नियन्त्रित मूल्यबृद्धि जरूरी मानिन्छ । सिमित र अधिक दुवै प्रकारका मूल्यबृद्धिले निजी क्षेत्रको लगानी विकर्षित हुन्छ । तर, हालको दिनमा विश्वव्यापीरूपमा मूल्यबृद्धिको दबाव सृजना भएको छ । युरोप तथा एशियाका अधिकांश देशहरूमा मूल्यबृद्धिका कारण उपभोग र लगानीका संरचना प्रभावित भएका छन् । फलतः विश्व अर्थतन्त्रमा मन्दीको संकेत देखापर्दै गएको छ । नेपालको अर्थतन्त्रले पनि मूल्यबृद्धिको चाप सामना गरिरहेको छ । उपर्युक्त सन्दर्भमा सैद्धान्तिक र व्यवहारिक दृष्टिकोणबाट मूल्यबृद्धिलाई वाञ्छित सीमाभित्र राख्न अवलम्बन गर्नुपर्ने उपाय र ती उपायका कारण अर्थतन्त्रका विभिन्न पक्षमा पर्ने प्रभावको सम्बन्धमा आफ्नो धारणा उल्लेख गर्नुहोस् । ६+४=१०
(There is a need of limited inflation for the growth and strength of the economy. Both limited and excessive inflation discourage the private investment. But, now a days, the stress of inflation is being encountered globally. The structure of consumption and investment has been affected due to the increase in prices in the most of the countries of Europe and Asia. As a result, the sign of recession has been seen in the global economy. Nepali economy is also facing the stress of price increment. In the above context, mention the measures to be taken in the prospective of theoretical and practical aspects to maintain the price increment within desired limit. Also state your opinion on the effects of various aspects of economy due to those measures.)
९. मुद्राको स्थायी विनिमय दर भनेको के हो? नेपाली अर्थतन्त्रको सापेक्षमा नेपाली रुपैयाँ र भारतीय रुपैयाँबीचको स्थायी विनिमय दरको फाइदा र बेफाइदाको मूल्यांकन गर्नुहोस् । ४+६=१०
(What is currency pegging or exchange rate pegging? Evaluate the advantages and disadvantages of pegging of Nepali rupee with Indian rupee vis-a-vis Nepali economy.)
१०. प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीको महत्व र नेपालमा यस्तो लगानी बढाउन भएका प्रयासहरूको विश्लेषण गर्नुहोस् । के-कस्ता थप उपायबाट यस्तो लगानी आप्रवाह बढाउन सकिनेछ? सुझाव दिनुहोस् । ७+३=१०
(Write the importance of foreign direct investment and analyze the efforts made so far in promoting such investment in Nepal. What additional measures have to be taken to further increase such investment? Suggest.)

लोक सेवा आयोग
नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको खुला प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षा
२०७९/११/१७

पत्र : तृतीय
समय : ४ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : Management

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क"

५० अङ्क

१. "व्यवस्थापकीय सीप, संस्थाको व्यवस्थापनमा अपरिहार्य तत्व हो ।" प्रस्तुत भनाइलाई पुष्ट्याई गर्नुहोस् । किन मानवीय सीप अरु व्यवस्थापकीय सीपभन्दा महत्वपूर्ण हुन्छ? व्याख्या गर्नुहोस् ।
५+५=१०
("Managerial skills in an organization are an essential component of management." Elaborate the statement. Why human skills are more important than any other managerial skills? Explain.)
२. कुनै पनि संगठनमा अधिकारको विकेन्द्रीकरण किन आवश्यक हुन्छ? विकेन्द्रीकरणका फाइदा र बेफाइदाहरू उल्लेख गर्दै बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा अधिकार विकेन्द्रीकरण र जवाफदेहीको अन्तरसम्बन्ध प्रकाश पार्नुहोस् ।
३+४+३=१०
(Why decentralization of power is necessary in any organization? Discuss advantages and disadvantages of decentralization and highlight the interrelationships between decentralization and accountability in BFIs.)
३. नेपाली संगठनमा देखिएका अनुगमन तथा मूल्यांकनका अभ्यासहरूबारे चर्चा गर्दै अनुगमन तथा मूल्यांकनबीच रहेका भिन्नता औल्याउनुहोस् ।
५+५=१०
(Elaborate the different practices of Supervision and Monitoring in Nepali organizations. Also, differentiate between Supervision and Monitoring.)
४. के कति कारणले कर्मचारी उत्प्रेरणा कर्मचारी सशक्तीकरण भन्दा पृथक छ? वित्तीय संस्थाहरूको वर्गीकरणका आधारमा संस्थागत नागरिक व्यवहार अभिवृद्धि गर्न सहयोगी सिद्ध हुने कर्मचारी उत्प्रेरणा र सशक्तीकरणका लागि उपयुक्त उपकरण, प्रविधि तथा सिद्धान्तहरूबारे सुझाव दिनुहोस् ।
३+७=१०
(In what ways does employee motivation differ from employee empowerment? On the basis of the categorization of financial institutions, recommend different tools, techniques and theories for motivation and empowerment of employees that is helpful to enhance organizational citizenship behavior.)
५. नेपालका सार्वजनिक निकायहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्यांकनका लागि अवलम्बन गरिएका विधिहरूका विषयमा चर्चा गर्दै कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा ३६०° को मूल्यांकन विधि भन्नाले कस्तो मूल्यांकन प्रणालीलाई बुझिन्छ? उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् ।
६+४=१०
(Discuss the adopted methods of performance evaluation system as applied in working personnel of public organizations of Nepal? What is meant by 360° performance evaluation system? Elaborate with examples.)

६. पूँजीगत बजेट भनेको के हो? पूँजीगत बजेटको तयारी गर्दा प्रयोग गरिने औजारहरू कुन-कुन हुन्? खुद वर्तमान मूल्य निर्धारण गर्ने तरिकाको उदाहरण प्रस्तुत गर्नुहोस् । ३+४+३=१०
(What is capital budgeting? What tools are used during the preparation of the capital budget? Give an example of the calculation of Net Present Value (NPV).)
७. सम्पत्तिको बजारमा सिर्जना हुने उभारका कारण विगतमा ठूला वित्तीय संकटहरू भएको देखिएको छ । यस्तो उभारका सम्बन्धमा तीन किसिमका परिकल्पना छन्: सक्षम-बजार परिकल्पना, विवेकी उभार परिकल्पना र अविवेकी उभार परिकल्पना । यी तीन परिकल्पनाबारे संक्षेपमा प्रकाश पार्नुहोस् । १०
(Asset market bubbles have been the reason for major financial crisis in the past. There are three major hypotheses for such bubbles: Efficient Market Hypothesis, Rational Bubble Hypothesis and Irrational Bubble Hypothesis. Briefly explain these hypotheses.)
८. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ लागू गरिनुको मुख्य उद्देश्य के थियो? यो ऐन नेपालको केन्द्रीय बैंकको स्वतन्त्रतालाई व्यवहारमा नै लागू गराउन कति सफल भएको छ? प्रकाश पार्नुहोस् । ५+५=१०
(What was the main rationale of enacting the Nepal Rastra Bank Act, 2058? How successful has this Act practically been to ensure the central bank independence in Nepal? Elucidate.)
९. वित्तीय विश्लेषण बिना गरिएको वित्तीय निर्णय प्रभावकारी हुँदैन भनिन्छ । वित्तीय निर्णय गर्दा निश्चितता र अनिश्चितताहरूको आँकलन र विश्लेषण कसरी गरिन्छ? चर्चा गर्नुहोस् । ५+५=१०
(Financial decision without financial analysis is said to be ineffective. How are the certainties and uncertainties calculated and analyzed during financial decision? Discuss)
१०. लागत केन्द्र र मुनाफा केन्द्र भन्नाले के बुझिन्छ? एउटा वित्तीय संस्थाले यस्ता केन्द्रहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरूको बारेमा लेख्नुहोस् । ४+६=१०
(What is understood by cost center and profit center? Enumerate matters that a financial institution should consider during operating and managing such centers.)

लोक सेवा आयोग
नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको खुला प्रतियोगितात्मक
लिखित परीक्षा
२०७९/१९/१८

पत्र : चतुर्थ
समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : ७५

विषय : Research Methodology and Information and Communication Technology

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क"

५० अङ्क

१. नेपालमा सरकारी पूँजीगत खर्च विनियोजित रकमभन्दा न्यून हुने गरेको छ । तपाईं यो मुद्दालाई अझ विस्तृतरूपमा केलाउन चाहनुहुन्छ । यो अवस्थालाई तपाईंले 'समस्याको कथन' को ढाँचामा कसरी प्रस्तुत गर्नुहुन्छ? उपयुक्त उदाहरणसहित समस्या कथनको ढाँचामा प्रस्तुत गर्नुहोस् । साथै यसको अनुसन्धान प्रश्नहरू तथा उद्देश्यहरू के-के हुन सक्छन्? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ८+२=१०
(Government's capital expenditure is less than its allocation in Nepal. You are going to explore the issue in detail. How do you frame the statement of the problems in such context? Provide a frame for statement of problem with suitable examples. Also, present what would be the research questions and objectives.)
२. अनुसन्धान ढाँचा भन्नाले के बुझिन्छ? असल अनुसन्धान ढाँचाका गुणहरू के-के हुन्? सर्भेक्षण अनुसन्धान ढाँचा प्रकृत्याका चरणहरूका बारेमा वर्णन गर्नुहोस् । ३+३+४=१०
(What do you understand by research design? What are the features of a good research design? Explain the steps involved in the survey research design process.)
३. नमूना र गैर-नमूना त्रुटीलाई परिभाषित गर्नुहोस् । पूर्ण गणनामा कुन प्रकारको त्रुटी हुन सक्छ? गैर-नमूना त्रुटीलाई न्यूनीकरण गर्ने कुनै पाँचवटा उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ४+१+५=१०
(Define sampling and non-sampling errors. Which type of error would be there in a census? Provide five different suggestions to minimize the non-sampling errors.)
४. "विश्वसनीय तथ्यांकीय विश्लेषणको लागि चरहरूको मापन र स्केलिङ्ग अनुरूप उपयुक्त तथ्यांकीय विधि/औजारहरूको प्रयोग गर्नुपर्छ ।" उदाहरणसहित यस कथनको पुष्टि गर्नुहोस् । १०
(“Relevant statistical methods/tools should be used to conduct reliable statistical analysis according to the measurement and scaling of variables.” Justify this statement with examples.)

प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक - 2

५. यदि तपाईंलाई कुनै अनुसन्धान प्रस्ताव मूल्यांकन गर्न दिइयो भने तपाईंले सो प्रस्ताव मूल्यांकन गर्ने प्रमुख आधारहरूबारे व्याख्या गर्नुहोस् । १०

(Explain the major bases/points that you will look into if you are asked to evaluate a research proposal.)

खण्ड "ख"

२५ अङ्क

६. What is Information Technology? Explain the functions of Computer Operating System. 1+4=5
७. Define and differentiate LAN, MAN, WAN, Intranet, Internet with suitable examples. 5
८. What is utility software? Briefly write about any two utility software and their usage. 1+4=5
९. Explain the importance of database management system in digitizing banking sector. What are the threats on such system? 5
१०. What are the provisions relating to the electronic record and digital signature in the Electronic Transaction Act, 2063? 5

:: समाप्त ::